

Suvestinė redakcija nuo 2023-10-01

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [91-3948](#); Žin. 2009, Nr. [103-0](#), i. k. 109106ANUTA0003-107

Nauja redakcija nuo 2021-08-01:

Nr. [O3E-925](#), 2021-07-29, paskelbta TAR 2021-07-29, i. k. 2021-16733

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

NUTARIMAS

DĖL KOGENERACINIŲ JĖGAINIŲ ŠILUMOS IR ELEKTROS ENERGIJOS ŠAŅAUDŲ ATSKYRIMO METODIKOS PATVIRTINIMO

2009 m. liepos 22 d. Nr. O3-107

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 10 dalies 2 punktu, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) n u t a r i a :

Patvirtinti Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos šaŅaudų atskyrimo metodiką (toliau – Metodika, pridedama).

KOMISIJS PIRMININKAS

VIRGILIJUS PODERYS

PATVIRTINTA
Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės
komisijos 2009 m. liepos 22 d.
nutarimu Nr. O3-107
(Valstybinės energetikos reguliavimo
tarybos 2021 m. liepos 29 d. nutarimo
Nr. O3E-925 redakcija)

KOGENERACINIŲ JĖGAINIŲ ŠILUMOS IR ELEKTROS ENERGIJOS ŠAŅAUDŲ ATSKYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos šaŅaudų atskyrimo metodika (toliau – Metodika) nustato bendrame technologiniame šilumos ir elektros gamybos cikle susidarančių šilumos gamybos šaŅaudų atskyrimo principus.

2. Metodika privaloma visiems bendrame technologiniame cikle šilumą ir elektros energiją gaminantiems ir (ar) parduodantiems technologiniame procese susidarančią šilumą (ne bendrame elektros ir šilumos gamybos cikle), šilumos tiekėjams ir nepriklausomiems šilumos gamintojams, kai šilumos gamybos šaŅaudų objektyviai išskirti negalima. Metodika taikoma turto ir šaŅaudų atskyrimui, rengiant investicinius, šilumos bazinių kainų ir perskaičiuotų šilumos kainų dedamųjų projektus ir reguliuojamos veiklos ataskaitose paskirstant faktines šaŅaudas. Metodika netaikoma tuo atveju, kai bendrame technologiniame cikle (kogeneracinėse jėgainėse) pagaminta elektros energija sunaudojama tik šilumos gamybai.

3. Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos šaŅaudų paskirstymas grindžiamas nediskriminavimo, kryžminio subsidijavimo draudimo, priešastingumo ir objektyvumo principais bei sudaro sąlygas užtikrinti pagrįstą ir skaidrų šaŅaudų paskirstymą bei sąžiningą konkurenciją tarp šilumos energijos gamintojų.

II SKYRIUS SĄVOKOS

4. Metodikoje vartojamos šios sąvokos:

4.1. **Kogeneracija (termofikacija)** – šilumos ir elektros energijos gamyba bendrame technologiniame cikle.

4.2. **Kogeneracinė (termofikacinė) jėgainė** – energetikos objektas, skirtas gaminti elektros ir šilumos energiją kogeneraciniu režimu.

4.3. **Alternatyvus šilumos šaltinis (AŠŠ)** – teorinis energetikos objektas, prilyginamas realiam energetikos objektui, kuriuo gaminama tik šilumos energija.

4.4. **ŠaŅaudų atskyrimas** – technologiskai neatskiriamoje elektros ir šilumos energijos gamyboje susidarančių bendrų šaŅaudų paskirstymas tarp šilumos ir elektros energijos gamybos veiklų.

4.5. **Šilumos gamybos lyginamieji rodikliai** – nustatomi ir tvirtinami vadovaujantis Šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašu, patvirtintu

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-219 „Dėl Šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo“.

5. Kitos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir Šilumos kainų nustatymo metodikoje, patvirtintoje Tarybos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“ (toliau – Šilumos kainų nustatymo metodika), nurodytas sąvokas.

III SKYRIUS

ALTERNATYVAUS ŠILUMOS ŠALTINIO TURTO VERTĖS FORMAVIMO PRINCIPAI

6. Kogeneracinių jėginių sąnaudų atskyrimas tarp šilumos ir elektros energijos gamybos pagrįstas būtinųjų šilumos gamybos sąnaudų nustatymo principu. Šiuo tikslu formuojamas (modeliuojamas) AŠŠ, kuriam priskiriama turto vertė ir nustatomos šilumos gamybos sąnaudos, būtinos saugiai ir patikimai šilumos gamybai užtikrinti mažiausiomis sąnaudomis.

7. Jeigu šilumos energija gaminama keliuose kogeneracinėse jėgainėse, tiekiančiose šilumą į bendrą aprūpinimo šiluma sistemą, tai kiekvienai kogeneracinei jėgainei formuojamas atskiras AŠŠ.

8. AŠŠ formuojamas kogeneracinės jėgainės šilumos gamybai priskiriamų įrenginių nominalios galios pagrindu.

9. AŠŠ turto vertė gali būti apskaičiuojama visą kogeneracinės jėgainės turto vertę tarp šilumos ir elektros energijos veiklų paskirstant pagal ūkio subjekto ar Tarybos pasirinktą paskirstymo proporciją, tačiau visais atvejais tiesiogiai bei netiesiogiai priskiriama turto vertė negali viršyti didžiausios AŠŠ vertės, apskaičiuotos taikant Metodikos 1 priede nurodytus AŠŠ turto rodiklius.

10. AŠŠ priskiriamų įrenginių galia (MW) apskaičiuojama priklausomai nuo to, kokiai paslaugai planuojama priskirti AŠŠ. Šilumos gamybos ir šilumos poreikio piko pajėgumų bei rezervinės galios užtikrinimo paslaugoms AŠŠ turtas priskiriamas vadovaujantis Šilumos gamybos ir (ar) supirkimo tvarkos ir sąlygų apraše, patvirtintame 2010 m. spalio 4 d. Tarybos nutarimu Nr. O3-202 „Dėl Šilumos gamybos ir (ar) supirkimo tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“ numatytais reikalavimais šioms paslaugoms vykdyti ir Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. O3E-470 „Dėl Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Sąnaudų aprašo) numatytais paskirstymo taisyklėmis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [O3E-1411](#), 2023-09-28, paskelbta TAR 2023-09-28, i. k. 2023-18898

11. Naujos kogeneracinės (termofikacinės) jėgainės AŠŠ priskiriama turto vertė apskaičiuojama AŠŠ turto rodiklius (Metodikos 1 priedas) (atskirai katilo ir ekonomizerio) (tūkst. Eur/MW) dauginant iš kogeneracinėje jėgainėje instaliuotų kondensatorių arba šilumokaičių ir kondensacinio ekonomizerio nominalių šiluminių galių (MW). Reguluojamai šilumos gamybos veiklai priskiriant naujos kogeneracinės (termofikacinės) jėgainės turtą ir jį vertinant šilumos gamybos kainoje, tiesiogiai bei netiesiogiai priskiriama turto vertė negali viršyti didžiausios AŠŠ vertės, apskaičiuotos taikant Metodikos 1 priede nurodytus AŠŠ turto rodiklius.

12. AŠŠ priskiriama turto vertė pagal atskirus ilgalaikio turto vienetų paskirstoma atsižvelgiant į pagal Metodikos 10 punkte nurodytus AŠŠ galios ribojimus, kurie nustatomi įvertinus visos kogeneracinės jėgainės ir didžiausios AŠŠ vertės, apskaičiuotos taikant Metodikos

1 priede nurodytus AŠŠ turto rodiklius, proporciją (pirmą kartą šilumos kainoje įvertinto AŠŠ turto vertė / visos investicijos pirmą kartą vertinant kainoje vertė). Nesant objektyvių aplinkybių, Tarybos nustatyta proporcija negali būti keičiama.

13. AŠŠ turto vertė nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų ir investicijų grąžos skaičiavimui gali būti didinama, naujai atliktas investicijas priskiriant pagal tokią pat proporciją, kokia buvo taikyta apskaičiuojant pradinę AŠŠ vertę (pradinė AŠŠ turto vertė/visos investicijos pradinė vertė).

IV SKYRIUS

AŠŠ SĄNAUDŲ FORMAVIMO PRINCIPAI

14. AŠŠ planuojamas pagaminti šilumos kiekis šilumos gamybos pajamų bazinio lygio galiojimo laikotarpiu nustatomas, įvertinus:

14.1. faktinę šilumos kiekio metinę apimtį pajamų bazinio lygio ataskaitiniu laikotarpiu;

14.2. priežasčių, kurias ūkio subjektas nurodė kaip lemiančias šilumos kiekio faktinius ir būsimus apimties pokyčius, pagrįstumą;

14.3. efektą dėl investicijų plane numatytų priemonių įgyvendinimo pirmaisiais pajamų bazinio lygio galiojimo metais.

14.¹Šilumos aukcione dalyvaujančioms Kogeneracinėms jėgainėms skaičiuojant šilumos gamybos pajamų bazinį lygį šilumos kiekis nustatomas laikant, kad Kogeneracinė jėgainė per metus gamina šilumos kiekį, lygų 45 proc. maksimalaus Kogeneracinės jėgainės galimo pagaminti šilumos kiekio (įvertinant, kad įrenginys per metus veikia 8600 val.).

15. Nustatant AŠŠ šilumos gamybos pajamų bazinį lygį atsižvelgiama į:

15.1. reguliuojamos veiklos ataskaitose AŠŠ faktiškai priskirtų pagrįstų būtinųjų sąnaudų apimtį ataskaitiniu laikotarpiu ir priežastis, kurias ūkio subjektas nurodė kaip lemiančias šių sąnaudų apimties pokyčius, pagrįstumą;

15.2. faktiškai Kogeneracinėje jėgainėje pagamintą šilumos kiekį ataskaitiniu laikotarpiu ir priežastis, kurias ūkio subjektas nurodė kaip lemiančias gaminamo šilumos kiekio pokyčius, pagrįstumą;

15.3. suplanuotus pokyčius Kogeneracinės jėgainės ir / ar ūkio subjekto veikloje pirmaisiais reguliavimo periodo metais, įskaitant investicijų plano įgyvendinimą, turėsiančius poveikį sąnaudų, įskaitant investicijų grąžą, apimčiai ir gamintino šilumos kiekio apimčiai;

15.4. lyginamosios analizės atitinkamų rodiklių vertes:

15.4.1. jei Kogeneracinės jėgainės planuojamas efektyvumas didesnis, nei pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius nustatytas efektyvumas, Kogeneracinei jėgainei nustatoma Kogeneracinės jėgainės šilumos gamybos pajamų bazinio lygio galiojimo laikotarpiu planuojamą efektyvumą atitinkanti metinė kintamųjų ir pastoviųjų sąnaudų apimtis. Kogeneracinės jėgainės planuojamas efektyvumas grindžiamas ataskaitinio laikotarpio faktiniu efektyvumu, įvertinant Metodikos 15.1–15.3 papunkčių nuostatas;

15.4.2. jei Kogeneracinės jėgainės planuojamas efektyvumas yra mažesnis, nei pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius nustatytas efektyvumas, Kogeneracinei jėgainei nustatoma pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius nustatytą efektyvumą atitinkanti kintamųjų sąnaudų apimtis;

15.4.3. jei Kogeneracinės jėgainės planuojamas efektyvumas yra mažesnis, nei pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius nustatytas efektyvumas, Kogeneracinei jėgainei nustatoma jo planuojamą pastoviųjų sąnaudų apimtis, įvertinus šių sąnaudų būtinumo pagrindimą.

Jeigu Kogeneracinė jėgainė ir / ar ūkio subjektas neįrodo planuojamų pastoviųjų sąnaudų būtinumo ir pagrįstumo, nepagrįstos pastoviosios sąnaudos neįtraukiamos į AŠŠ gamybos pajamų bazinį lygį;

15.5. Tarybos atliktų reguliuojamų paslaugų sąnaudų pagrįstumo (būtinumo) patikrinimų, atliekamų vadovaujantis Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašu, patvirtintu Tarybos 2014 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. O3-140 „Dėl Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“, rezultatus.

16. AŠŠ priskirtinos būtinios šilumos gamybos sąnaudos skirstomos į kintamąsias ir pastoviasias sąnaudas (atsižvelgiant į šilumos gamybos įrenginių galią, apskaičiuotą pagal Metodikos 10 punkto reikalavimus (MW) ir į planuojamą pagaminti šilumos kiekį):

16.1. AŠŠ kintamąsias sąnaudas sudaro:

16.1.1. kuro sąnaudos energijai gaminti, apskaičiuojamos:

16.1.1.1. atsižvelgiant į atitinkamu laikotarpiu Kogeneracinės jėgainės faktiškai energijos gamybai naudotą kurą ir į kurą, kuriam formuojamas AŠŠ;

16.1.1.2. Kogeneracinės jėgainės pasiektą faktinį bendrą kuro efektyvumo koeficientą (sutartinis kuro kiekis (MWh), reikalingas 1 MWh energijos pagaminti) gaminant visą energiją, įvertinus efektą dėl investicijų plane numatytų priemonių įgyvendinimo bei į Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius (lyginamųjų kuro sąnaudų koeficientą (MWh/MWh));

16.1.1.3. jei Kogeneracinės jėgainės planuojamas kuro efektyvumas yra mažesnis nei pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius nustatytas efektyvumas, vertinama suminė kuro ir elektros energijos technologinėms reikmėms sąnaudų apimtis;

16.1.1.4. jei planuojama suminė kuro ir elektros energijos technologinėms reikmėms sąnaudų apimtis yra didesnė nei taikant Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius apskaičiuota siektina suminė šių sąnaudų apimtis, taikomas Metodikos 15.4.2 papunktis. Siektina sąnaudų apimtis apskaičiuojama, taikant pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius apskaičiuotus optimalius sąlyginio kuro ir elektros energijos kiekius, naudojant kuro ir elektros energijos kainas, atitinkančias pajamų bazinio lygio skaičiavimo metu aktualią įsigyto kuro vidutinę svertinę kainą ir elektros energijos įsigijimo ir / ar pasigaminimo aktualią kainą;

16.1.1.5. Jeigu Kogeneracinė jėgainė kuro neperka ir / arba degina kitą kurą nei įvertinta AŠŠ, sąnaudoms skaičiuoti naudojama pagal Vidutinės biokuro kainos nustatymo tvarkos ir sąlygų aprašą, patvirtintą Tarybos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. O3-759 „Dėl Vidutinės biokuro kainos nustatymo tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“ apskaičiuota ir Tarybos interneto svetainėje skelbiama atitinkamo mėnesio, prognozuojama biokuro biržos (skiedrų) kaina atitinkamai šilumos tiekimo sistemai, kurioje veikia Kogeneracinė jėgainė;

16.1.2. elektros energijos technologinėms reikmėms įsigijimo sąnaudos apskaičiuojamos, įvertinus šių sąnaudų būtinumą šilumos gamybai AŠŠ ir atsižvelgiant į Metodikos 15.2.–15.4 papunkčių nuostatas. Jei šilumos gamybai AŠŠ planuojamos elektros energijos technologinėms reikmėms efektyvumas yra mažesnis nei pagal Šilumos gamybos lyginamuosius rodiklius nustatytas efektyvumas, vertinama suminė kuro ir elektros energijos technologinėms reikmėms sąnaudų apimtis, vadovaujantis Metodikos 16.1.1 papunkčiu;

16.1.3. vandens technologinėms reikmėms įsigijimo ir nuotekų tvarkymo sąnaudos, apskaičiuojamos, įvertinus šių sąnaudų būtinumą šilumos gamybai AŠŠ ir atsižvelgiant į Metodikos 15.2.–15.4 papunkčių nuostatas, naudojant pajamų bazinio lygio projekto rengimo metu aktualias vandens (kaip išteklius) įsigijimo ir nuotekų tvarkymo kainas;

16.1.4. apyvartinių taršos leidimų įsigijimo sąnaudos apskaičiuojamos, įvertinus šių sąnaudų būtinumą šilumos gamybai AŠŠ, atsižvelgiant į pajamų bazinio lygio ataskaitinio laikotarpio

paskutinių metų ATL įsigijimo kainas ir atsižvelgiant į planuojamą mokamų ATL metinį poreikį, įvertinus nemokamai gautus ATL;

16.1.5. Kitos kintamosios sąnaudos apskaičiuojamos, atsižvelgiant į kitų kintamųjų sąnaudų (pelenų tvarkymo (išvežimo, utilizavimo), cheminių medžiagų technologijai, energijos išteklių biržos operatoriaus taikomo šilumos aukciono prekybos įkainio, laboratorinių tyrimų ir pan. sąnaudų) kiekio poreikį ir pajamų bazinio lygio ataskaitinio laikotarpio paskutinių metų įsigijimo kainas, įvertinus šių sąnaudų būtinumą AŠŠ šilumos gamybai ir atsižvelgiant į Metodikos 15.1–15.3 ir 15.5 papunkčių nuostatas;

16.2. AŠŠ pastoviąsias sąnaudas sudaro:

16.2.1. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, apskaičiuojamos:

16.2.1.1. nuo AŠŠ turto vertės (apskaičiuotos pagal Metodikos III skyriuje pateiktus reikalavimus) pagal Sąnaudų aprašo 4 priede nurodytus ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus;

16.2.1.2. įvertinus pajamų bazinio lygio ataskaitinio laikotarpio paskutinių metų reguliuojamos veiklos ataskaitose AŠŠ priskirtų ilgalaikio turto vienetų metinę priskaitytiną nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų sumą;

16.2.1.3. įvertinus iki pajamų bazinio lygio projekto parengimo naujai pradėtų eksploatuoti ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo (amortizacijos) metines sąnaudas, apskaičiuotas nuo AŠŠ priskirtų ilgalaikio turto vienetų;

16.2.1.4. įvertinus AŠŠ priskirtų naujai pradėtų eksploatuoti pajamų lygyje dar nevertintų ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų, apskaičiuotų per laikotarpį nuo šių turto vienetų eksploatacijos pradžios iki einamojo pajamų lygio galiojimo pabaigos, sumą;

16.2.1.5. įvertinus iki pajamų bazinio lygio projekto parengimo nenaudojamo, nusidėvėjusio ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo (amortizacijos) metines sąnaudas, apskaičiuotas nuo AŠŠ priskirtų ilgalaikio turto vienetų;

16.2.2. darbo užmokesčio sąnaudos apskaičiuojamos:

16.2.2.1. metinis darbo užmokesčio fondas skaičiuojamas, AŠŠ priskirtų šilumos gamybos ir bendrosios veiklos darbuotojų skaičių padauginus iš tos veiklos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio:

16.2.2.2. darbuotojų skaičius nustatomas atsižvelgiant į Metodikos 15.1, 15.3–15.5 papunkčius;

16.2.2.3. vidutinis mėnesio darbo užmokestis nustatomas, atsižvelgiant į Metodikos 15.1, 15.3–15.5 papunkčius, taip pat įvertinus ne didesnį, nei Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prognozuojamą, vidutinio darbo užmokesčio pokytį pirmiesiems pajamų bazinio lygio galiojimo metams. Ne didesnis, nei Finansų ministerijos prognozuojamas, vidutinio darbo užmokesčio pokytis įvertinamas, jei ūkio subjektas Tarybai pateikia tokio pokyčio įvertinimo poreikį pagrindžiančius argumentus ir dokumentus (pavyzdžiui, įmonės vadovybės įsakymus dėl pareiginių atlyginimų didinimo, darbo sutartis ir pan.);

16.2.2.4. kai AŠŠ planuojamas darbo užmokesčio fondas yra didesnis už faktinį darbo užmokesčio fondą, ūkio subjektas turi pateikti darbo užmokesčio fondo didėjimą pagrindžiančius dokumentus;

16.2.2.5. AŠŠ planuojamos darbo užmokesčio sąnaudos palyginamos su siektinu darbo užmokesčio fondu ir įvertinamos, vadovaujantis Metodikos 16.2.4.1 papunkčiu. Siektinas darbo užmokesčio fondas apskaičiuojamas, siektiną darbuotojų skaičių (nustatytą vadovaujantis Šilumos gamybos lyginamųjų rodiklių atitinkamomis reikšmėmis) padauginus iš pajamų bazinio lygio skaičiavimo metu Valstybės duomenų agentūros paskutinio skelbiamo elektros, dujų, garo tiekimo

ir oro kondicionavimo sektoriaus (šalies ūkis be individualiųjų įmonių) vidutinio darbo užmokesčio ir įvertinus ne didesnę nei Finansų ministerijos prognozuojamą vidutinio darbo užmokesčio pokytį pirmiesiems pajamų bazinio lygio galiojimo metams;

16.2.2.6. tuo atveju, jeigu planuojamas darbuotojų skaičius yra didesnis nei apskaičiuotas pagal Šilumos gamybos lyginamųjų rodiklių reikšmes, siektinas darbo užmokesčio fondas skaičiuojamas taikant planuojamą darbuotojų skaičių;

16.2.3. kitos AŠŠ pastoviosios sąnaudos, kurias sudaro einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos, personalo (išskyrus darbo užmokesčio ir darbdavio įmokų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai sąnaudos), finansinės administracinės, rinkodaros ir pardavimų bei kitos pastoviosios sąnaudos;

16.2.4. AŠŠ apskaičiuotų darbo užmokesčio sąnaudų ir kitų AŠŠ pastoviųjų sąnaudų (einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos, personalo (išskyrus darbo užmokesčio ir darbdavio įmokų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai sąnaudos), finansinės administracinės, rinkodaros ir pardavimų bei kitos pastoviosios sąnaudos), suma nustatoma taip:

16.2.4.1. jeigu AŠŠ bendra planuojamų pastoviųjų sąnaudų suma neviršija sąnaudų sumos, apskaičiuotos pagal Šilumos gamybos lyginamųjų rodiklių reikšmes, pripažįstama planuojama darbo užmokesčio ir kitų AŠŠ pastoviųjų sąnaudų (einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos, personalo (išskyrus darbo užmokesčio ir darbdavio įmokų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai sąnaudos), finansinės administracinės, rinkodaros ir pardavimų bei kitos pastoviosios sąnaudos), apimtis pagal Metodikos 15.4.1 papunktį;

16.2.4.2. jeigu AŠŠ bendra planuojamų pastoviųjų sąnaudų suma viršija sąnaudų sumą, apskaičiuotą pagal Šilumos gamybos lyginamųjų rodiklius, analizuojamos planuojamos sąnaudos pagal sąnaudų grupes ir verslo vienetus. Tokiu atveju planuojama darbo užmokesčio ir kitų AŠŠ pastoviųjų sąnaudų (einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos, personalo (išskyrus darbo užmokesčio ir darbdavio įmokų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai sąnaudos), finansinės administracinės, rinkodaros ir pardavimų bei kitos pastoviosios sąnaudos) apimtis apskaičiuojama ir (arba) koreguojama pagal Metodikos 15.4.3. papunktį;

16.2.5. mokesčių sąnaudos apskaičiuojamos vadovaujantis galiojančiais mokesčių sritį reglamentuojančiais teisės aktais;

16.2.6. su darbo santykiais susijusių privalomųjų mokestinių įmokų (valstybinio socialinio draudimo įmokų ir garantinio bei ilgalaikio darbo išmokų fondo įmokų) sąnaudos apskaičiuojamos vadovaujantis galiojančiais teisės aktais.

17. Planuojamos AŠŠ sąnaudos, kurios nėra ribojamos Šilumos gamybos lyginamaisiais rodikliais, apskaičiuojamos, vadovaujantis šiais principais:

17.1. mokesčių sąnaudos apskaičiuojamos vadovaujantis galiojančiais mokesčių sritį reglamentuojančiais teisės aktais;

17.2. su darbo santykiais susijusių privalomųjų mokestinių įmokų (valstybinio socialinio draudimo įmokų ir garantinio bei ilgalaikio darbo išmokų fondo įmokų) sąnaudos apskaičiuojamos vadovaujantis galiojančiais teisės aktais.

18. Taryba motyvuotu sprendimu, atsižvelgdama į visas Kogeneracinės jėgainės sąnaudas, gali nustatyti mažesnes planuojamas AŠŠ būtinąsias šilumos gamybos sąnaudas nei būtų apskaičiuotos pagal Metodikos 15, 16 ir 17 punkto nuostatas.

19. Visais atvejais, nesant objektyvių aplinkybių, Tarybos nustatyta Kogeneracinės jėgainės visų sąnaudų paskirstymo proporcija negali būti keičiama bei turi būti taikoma ir faktinėms sąnaudoms paskirstyti.

20. Investicijų grąža apskaičiuojama, taikant investicijų grąžos normą (procentais), apskaičiuotą pagal Investicijų grąžos normos nustatymo metodiką, patvirtintą Tarybos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. O3-510 „Dėl Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“, naudojant AŠŠ turto vertę, apskaičiuotą pagal Metodikos III skyriaus ir Šilumos kainų nustatymo metodikos nuostatas.

21. Šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai kogeneracinių jėgainių šilumos gamybos sąnaudų atskyrimo pagrindimą ir kitus skaičiavimams patikrinti reikalingus dokumentus teikia kartu su šilumos bazinės kainos (Metodikos 2 priedas) ir perskaičiuotų šilumos kainų dedamųjų (Metodikos 3 priedas) priedais.

22. Metodikos 3 priedas teikiamas tais atvejais, jeigu perskaičiuotų šilumos kainų dedamųjų metu atsirastų, nauja (iki tol bazinėje kainoje nevertinta) Kogeneracinė jėgainė (kuri nebuvo vertinta bazinės kainos nustatymo metu). Skaičiavimai atliekami be pridėtinės vertės mokesčio (PVM).

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [O3E-1411](#), 2023-09-28, paskelbta TAR 2023-09-28, i. k. 2023-18898

V SKYRIUS KOGENERACINĖS JĖGAINĖS PELNO (NUOSTOLIŲ) DALIES PERSKIRSTYMO TVARKA

23. Kogeneracinės jėgainės pelno (nuostolių) dalies perskirstymas vykdomas, kai Kogeneracinė jėgainė faktiškai vykdė elektros energijos gamybos veiklą. Faktiškai vykdoma elektros energijos gamybos veikla laikoma, kai per ataskaitinį laikotarpį, kuris apima dvejus paskutinius finansinius metus, kurių vertinimas dar nebuvo atliktas (toliau – Ataskaitinis laikotarpis), pagamintas elektros energijos kiekis sudaro ne mažiau kaip 20 proc. nuo maksimalaus galimo pagaminti elektros energijos kiekio (įvertinant, kad įrenginys per metus veikia 8600 val.).

23¹. Atliekant Kogeneracinės jėgainės pelno (nuostolių) dalies perskirstymą, Kogeneracinėms jėgainėms, kaip įprastinį ar papildomą kurą energijos gamybai, naudojant po rūšiavimo likusias, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkančias energinę vertę turinčias komunalines atliekas (toliau – Komunalinės atliekos), nevertinamos Komunalinių atliekų deginimo verslo vienetui priskirtas ilgalaikis turtas, sąnaudos, pajamos ir investicijų grąža bei pajamos, gautos iš šilumos ir elektros energijos, pagamintų deginant Komunalines atliekas, pardavimo, kurios apskaičiuojamos taikant Tarybos 2022 m. gruodžio 30 d. nutarimu O3E-1803 „Dėl po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkančių energinę vertę turinčių komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainio viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkančių energinę vertę turinčių komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainio viršutinės ribos nustatymo metodikoje 32 punkte reglamentuotą naudą apimties įverčio, susijusio su elektros gamyba (VR_E) ir 33 punkte reglamentuotą naudą apimties įverčio, susijusio su šilumos gamyba (VR_H) formules.

24. Perskirstomą Kogeneracinės jėgainės pelno (nuostolių) dalį, priskiriamą šilumos gamybos veiklai, nustato pelno (nuostolių) rizikos koeficientas (toliau – PNK), kuris apskaičiuojamas pagal priklausomybę:

$$PNK = \frac{(Paj_{\$ (n-1)} + Paj_{\$ (n)})}{(Paj_T (n-1) + Paj_T (n))}; \quad (1)$$

Kur:

P_{aj_s} – Ataskaitinio laikotarpio finansinių metų, už kuriuos pateiktos reguliuojamosios veiklos ataskaitos su nepriklausomo auditoriaus išvada ar reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ataskaita ir (ar) išvada arba metinės finansinės atskaitomybės ataskaitos (taikomos motyvuotu ūkio subjekto prašymu Kogeneracinėms jėgainėms, jei jose yra vykdoma daugiau veiklų nei šilumos ir (ar) elektros gamyba ir jei yra ženklų skirtumų tarp finansinės ir reguliavimo apskaitos dėl įmonės veiklos specifikos), laikotarpiais gautos šilumos energijos gamybos Kogeneracinėje jėgainėje veiklos pajamos (tūkst. Eur). Metodikos 23¹. punkto atveju papildomai eliminuojamos Ataskaitinio laikotarpio VR_H ;

P_{aj_T} – Ataskaitinio laikotarpio finansinių metų, už kuriuos pateiktos reguliuojamosios veiklos ataskaitos su nepriklausomo auditoriaus išvada ar reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ataskaita ir (ar) išvada arba metinės finansinės atskaitomybės ataskaitos (taikomos motyvuotu ūkio subjekto prašymu Kogeneracinėms jėgainėms, jei jose yra vykdoma daugiau veiklų nei šilumos ir (ar) elektros gamyba ir jei yra ženklų skirtumų tarp finansinės ir reguliavimo apskaitos dėl įmonės veiklos specifikos), laikotarpiais gautų Kogeneracinės jėgainės visų veiklų pajamų suma (tūkst. Eur). Metodikos 23¹. punkto atveju papildomai eliminuojamos Ataskaitinio laikotarpio pajamos, susijusios su Komunalinių atliekų verslo vienetu, VR_E ir VR_H ;

n – paskutiniai Ataskaitinio laikotarpio metai.

25. Kogeneracinės jėgainės pelno (nuostolių) dalies perskirstymo, priklausomai nuo Kogeneracinėje jėgainėje gauto pelno (nuostolių) dydžio, tvarka:

25.1. Apskaičiuojama Kogeneracinės jėgainės visų veiklų be šilumos gamybos veiklos pagrįsta investicijų grąža pagal priklausomybę:

$$P_{gre} = (T_b - T_{A\check{S}\check{S}} - T_{KOM}) \times WACC; \quad (2)$$

Kur:

P_{gre} – Kogeneracinės jėgainės visų veiklų be šilumos gamybos veiklos pagrįsta investicijų grąža (tūkst. Eur);

T_b – Kogeneracinės jėgainės ilgalaikio turto įsigijimo vertė Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (tūkst. Eur);

$T_{A\check{S}\check{S}}$ – Ataskaitinio laikotarpio pabaigai galiojančioje šilumos kainoje įvertinta AŠŠ turto įsigijimo vertė (įvertinant AŠŠ turto vertės pokyčius pagal Metodikos ir Šilumos kainų nustatymo metodikos nuostatas) (tūkst. Eur);

T_{KOM} – Komunalinių atliekų deginimo verslo vienetui priskirto ilgalaikio turto įsigijimo vertė (taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju);

$WACC$ – elektros sektoriuje taikoma protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąžos norma, apskaičiuota taikant šilumos bazinių kainų ar perskaičiuotų šilumos kainų dedamųjų projekto pateikimo metu Tarybos viešai skelbiamus duomenis investicijų grąžos normai apskaičiuoti (%). Nuosavo kapitalo grąža (%) apskaičiuojama pagal Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos, patvirtintos Tarybos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. O3-510 „Dėl Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“, 9 punktą, formulėse naudojamam dydžiui (finansinio sverto neturinti beta β_U) nustatyti taikant šios metodikos 9.3.4 papunktį (%).

25.2. Pelno (nuostolių) paskirstymas:

25.2.1. Šilumos gamybai priskiriamo pelno paskirstymas nėra atliekamas, jei tenkinama sąlyga:

$$0 \leq P(N) < (P_{gr_e} + P_{KOM} + VR_E + VR_H + P_{gr_{\xi}} + P_{virš.} + P_{el kond}); \quad (3)$$

Kur:

$P(N)$ – Kogeneracinės jėgainės visų veiklų pelnas (nuostoliai) už Ataskaitinį laikotarpį (aritmetinis Ataskaitinio laikotarpio finansinių metų vidurkis), gautas naudojant Kogeneracinės jėgainės ilgalaikį turtą, tūkst. Eur;

P_{KOM} – Kogeneracinės jėgainės Ataskaitiniu laikotarpiu galiojusioje komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos regioninėje kainoje įvertintos investicijų gražos vidurkis (tūkst. Eur) (taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju);

VR_E – taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju;

VR_H – taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju.

$P_{gr_{\xi}}$ – Kogeneracinės jėgainės Ataskaitiniu laikotarpiu galiojusiose šilumos kainose įvertintos investicijų gražos aritmetinis vidurkis (tūkst. Eur);

$P_{virš.}$ – vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodikos 84 ir 85 punktais nustatyto ūkio subjekto šilumos (produkto) gamybos Ataskaitinio laikotarpio papildomų pajamų ir efektyvumo įtakos, dalyvaujant šilumos aukcione, atitinkamoje centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje (toliau – CŠT) sumos aritmetinis vidurkis, tenkantis šilumos gamybos Kogeneracinėje jėgainėje veiklai, ar CŠT, kuriose neveikia nė vienas nepriklausomas šilumos gamintojas, vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodikos 76 ir 77 punktais nustatyto ūkio subjekto Ataskaitinio laikotarpio papildomų pajamų ir efektyvumo įtakos sumos aritmetinis vidurkis, tenkantis šilumos gamybos Kogeneracinėje jėgainėje veiklai (tūkst. Eur). Apskaičiuojant papildomas pajamas, gautas dalyvaujant šilumos aukcione atitinkamoje CŠT, vertinamos tik šilumos gamybos Kogeneracinėje jėgainėje veiklos gautos pajamos, faktinės sąnaudos ir šilumos aukcione leistinas gauti pajamų lygis. CŠT, kuriose neveikia nė vienas nepriklausomas šilumos gamintojas, atveju šilumos gamybos Kogeneracinėje jėgainėje veiklai tenkantis investicijų gražos skirtumas apskaičiuojamas pagal atitinkamo laikotarpio šilumos gamybos Kogeneracinėje jėgainėje gautų pajamų ir šilumos tiekimo veiklos gautų pajamų proporciją.

$P_{el kond}$ – elektros energijos pajamų gautų veikiant kondensaciniu režimu, dėl viršijamo šilumos poreikio aritmetinis vidurkis (tūkst. Eur).

25.2.2. jei $P(N)$ atitinka (4) formulėje nurodytą sąlygą, Šilumos gamybai priskiriama pelno dalis ($S_{e(\xi)}$) apskaičiuojama pagal (5) formulę:

$$P(N) > (P_{gr_e} + P_{KOM} + VR_E + VR_H + P_{gr_{\xi}} + P_{virš.} + P_{el kond}); \quad (4)$$

$$S_{e(\xi)} = (P(N) - P_{gr_e} - P_{KOM} - VR_E - VR_H - P_{gr_{\xi}} - P_{virš.} - P_{el kond}) \times PNK \times 2; \quad (5)$$

Kur:

$S_{e(\xi)}$ – pelno dalis, priskiriama šilumos gamybai (tūkst. Eur);

P_{KOM} – taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju;

VR_E – taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju;

VR_H – taikoma tik Metodikos 23¹ punkto atveju.

25.2.3. jei Kogeneracinė jėgainė per Ataskaitinį laikotarpį veikė nuostolingai:

$$P(N) < 0; \quad (6)$$

25.2.3.1. Šilumos gamybai priskiriama nuostolių dalis nuo bendrų Kogeneracinės jėgainės nuostolių apskaičiuojama pagal formulę:

$$S_{e(\$)} = (P(N) - P_{KOM} - VR_E - VR_H) \times PNK \times 2; \quad (7)$$

25.2.3.2. Kogeneracinės jėgainės kitoms veikloms be šilumos gamybos veiklos ateinanti Ataskaitinį laikotarpį nustatomas (P_{gr_e}) dydis yra didinamas Kogeneracinės jėgainės kitoms veikloms be šilumos gamybos veiklos nuostolio dydžiu ($S_{e(e)}$), nustatomu pagal formulę:

$$S_{e(e)} = P(N) \times (1 - PNK); \quad (8)$$

Kur:

$S_{e(e)}$ – nuostolių dalis, priskiriama Kogeneracinės jėgainės visoms veikloms be šilumos gamybos veiklos (tūkst. Eur).

26. Atliekant Kogeneracinės jėgainės visų veiklų pelno (nuostolių) perskirstymą, įvertinami veiklos rezultatų pokyčiai, susiję su teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjekto veiklą, reikalavimais.

27. Šilumos gamybai priskiriamas $S_{e(\$)}$ įvertinamas Šilumos kainų nustatymo metodikos 94 punkte nustatyta tvarka. Reguluojamiems NŠG ir šilumos tiekėjams CŠT sistemose, kuriose veikia NŠG (išskyrus šilumos poreikio piko pajėgumų ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugą), mažinant (didinant) Leistiną gauti pajamų apimtį ateinančius dvejus metus puse $S_{e(\$)}$ dydžio atitinkamoje CŠT sistemoje.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [O3E-61](#), 2023-01-20, paskelbta TAR 2023-01-20, i. k. 2023-01019

Nr. [O3E-1411](#), 2023-09-28, paskelbta TAR 2023-09-28, i. k. 2023-18898

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Nepriklausomiems šilumos gamintojams, parduodantiems technologiniame procese susidarančią šilumą (ne bendrame elektros ir šilumos gamybos cikle), AŠŠ formuojamas pagal Metodikos III ir IV skyriuose pateiktus principus, taikant biokuru kūrenamo AŠŠ rodiklius.

Punkto pakeitimai:

Nr. [O3E-61](#), 2023-01-20, paskelbta TAR 2023-01-20, i. k. 2023-01019

29. Kogeneracinėms jėgainėms, naudojančioms alternatyvias kuro rūšis (ne dujas ar biokurą) AŠŠ formuojamas pagal Metodikos III, IV ir V skyriuose pateiktus principus, taikant biokuru kūrenamo AŠŠ rodiklius.

30. Ūkio subjektai, pažeidę Metodikos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

31. Tarybos veiksmai ar neveikimas, įgyvendinant Metodiką, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Kogeneracinių jėginių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos
1 priedas

Alternatyvaus gamtinėmis dujomis kūrenamo šilumos šaltinio turto rodikliai

Eil. Nr.	AŠŠ turto rodikliai	Mato vnt.	Turto rodiklis
1	2	3	4
1.	Turto vertė		
1.1	Naujai pastatytos jėgainės	tūkst. Eur/MW	43,44–86,89
1.2	Modernizuotos ir rekonstruotos jėgainės	tūkst. Eur/MW	18,83–43,44
1.3	Kondensaciniai ekonomizeriai dujomis kūrenamiems katilams	tūkst. Eur/MW*	72,41–110,06

* Instaliuotų kondensacinių ekonomizerių galia

Alternatyvaus biokuru kūrenamo šilumos šaltinio turto rodikliai

Eil. Nr.	AŠŠ turto rodikliai	Mato vnt.	Turto rodiklis
1	2	3	4
1.	Turto vertė		
1.1	Biokuro katilai be kondensacinių ekonomizerių	tūkst. Eur/MW	202,73–318,58
1.2	Kondensaciniai ekonomizeriai biokuro katilams	tūkst. Eur/MW*	173,77–434,43

* Instaliuotų kondensacinių ekonomizerių galia

Priedų pakeitimai:

2-3 priedai

Priedo pakeitimai:

Nr. [O3E-1411](#), 2023-09-28, paskelbta TAR 2023-09-28, i. k. 2023-18898

Pakeitimai:

1.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nutarimas

Nr. [O3-231](#), 2013-06-17, Žin., 2013, Nr. 66-3332 (2013-06-22), i. k. 113106ANUTA0003-231
Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“ priedų pakeitimo

2.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nutarimas

Nr. [O3-123](#), 2014-05-06, paskelbta TAR 2014-05-07, i. k. 2014-05181

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“ pakeitimo

3.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nutarimas

Nr. [O3-352](#), 2014-07-28, paskelbta TAR 2014-07-28, i. k. 2014-10563

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“ pakeitimo

4.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nutarimas

Nr. [O3-676](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-23, i. k. 2015-20243

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“ pakeitimo

5.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nutarimas

Nr. [O3E-473](#), 2018-12-31, paskelbta TAR 2018-12-31, i. k. 2018-22057

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“ pakeitimo

6.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-925](#), 2021-07-29, paskelbta TAR 2021-07-29, i. k. 2021-16733

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“ pakeitimo

7.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-61](#), 2023-01-20, paskelbta TAR 2023-01-20, i. k. 2023-01019

Dėl valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-1411](#), 2023-09-28, paskelbta TAR 2023-09-28, i. k. 2023-18898

Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2009 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo